

Pk-yritysbarometri, syksy 2017

Alueraportti, Pääkaupunkiseutu

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Syksyn 2017 Pk-yritysbarometri perustuu 4 662 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä, kehittämistarpeita ja – esteitä, rahoitusta, digitaalisuutta liiketoiminnassa sekä toimintaympäristöä. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty omistajavaihdosta sekä muotoilun hyödyntämistä liiketoiminnassa.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten odotukset lähiajan suhdannenäkymistä ovat jatkuneet positiivisina keväästä 2017. Koko maan pk-yrityksistä 47 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 9 % huononevan. Saldoluku on nyt +38 kun se edellisellä mittauskierroksella oli +35. Pääkaupunkiseudun alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on noussut keväästä 2017 kaksi prosenttiyksikköä ollen nyt +46.

Pääkaupunkiseudun suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat lähes kevään 2017 tasolla. Alueen pk-yritysten edustajista 35 % arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua tämän hetkistä suurempi ja 7 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi, jolloin saldoluksi muodostuu +28. Keväällä vastaava saldoluku oli +30. Koko maassa odotukset henkilökunnan määrän osalta ovat saldoluvin perusteella vastaavat kuin keväällä 2017 (+16).

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (37 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 3 % koko maan pk-yrityksistä. Pääkaupunkiseudun alueella on myös eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (39 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 3 % vastaajista mikä on saman verran kuin keväällä 2017. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Pääkaupunkiseudun pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Kehittämistarpeet ja -esteet

Koko maan ja Pääkaupunkiseudun alueen pk-yrityksissä on eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Yhteistyö/verkottuminen ja henkilöstön kehittäminen ja koulutus ovat kehittämisen tarpeista seuraavina. Koko maassa ja Pääkaupunkiseudulla pahimpana kehittämisen esteenä nähdään kilpailutilanne. Verrattuna kevään 2017 tilanteeseen koetaan yleinen suhdanne/taloustilanne nyt melko selvästi pienempänä kehittämisen esteenä sekä koko maassa että alueella.

Digitaalisuus liiketoiminnassa

Internet kotisivut, sosiaalinen media ja pilvipalvelut ovat pk-yrityksissä yleisimmin hyödynnetyt tai käytetyt digitaaliset työkalut/palvelut. Yrityskuvan vahvistuminen, uusien asiakasryhmien tavoittaminen sekä asiakaspalvelun parantuminen arvioidaan merkittävimmiten digitalisoitumisesta syntyviksi mahdollisuuksiksi pk-yritysten keskuudessa.

Omistajanvaihdos

Yli puolet vastanneista koko maan ja alueen pk-yrityspäätäjistä ei suunnittele omistajanvaihdosta. Yrityksen tai liiketoiminnan ostamista suunnittelee noin viidesosa.

Sisällys

Esipuhe	2
Tiivistelmä	3
1. Johdanto.....	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto	6
2. Yritysten osuudet toimialoilla	7
3. Yritykset ja työllisyys	8
4. Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	9
5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus ja uusiutuminen	12
6. Pk-yritysten kansainvälistyminen	14
7. Pk-yritysten kehittämisen tarpeet ja esteet	16
8. Pk-yritysten rahoitus.....	19
9. Pk-yritysten toimintaympäristö	24
10. Omistajanvaihdos.....	25
11. Digitaalisuus liiketoiminnassa	26
12. Muotoilun hyödyntäminen liiketoiminnassa	29
Suomen Yrittäjien ja aluejärjestöjen yhteystiedot	30
Finnvera Oyj:n ja toimipisteiden yhteystiedot	31
Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten yhteystiedot	32

Suomen Yrittäjät: Pk-yritysbarometri, syksy 2017, alueraportti

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

taloustutkimus

FINNVERA

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pk-yritysbarometri, syksy 2017

Alueraportti, Pääkaupunkiseutu

1. Johdanto

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä teki-
jöistä.

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010, Bisnoden yritysrekisteriä sekä Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, koko-luokka ja sijainti.

Vastaajajoukon muodostaa 4 662 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastaajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse kesä-heinäkuussa 2017. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Mika Kuismanen ja ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite saldoluku. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % -31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Pääkaupunkiseudun alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaamaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

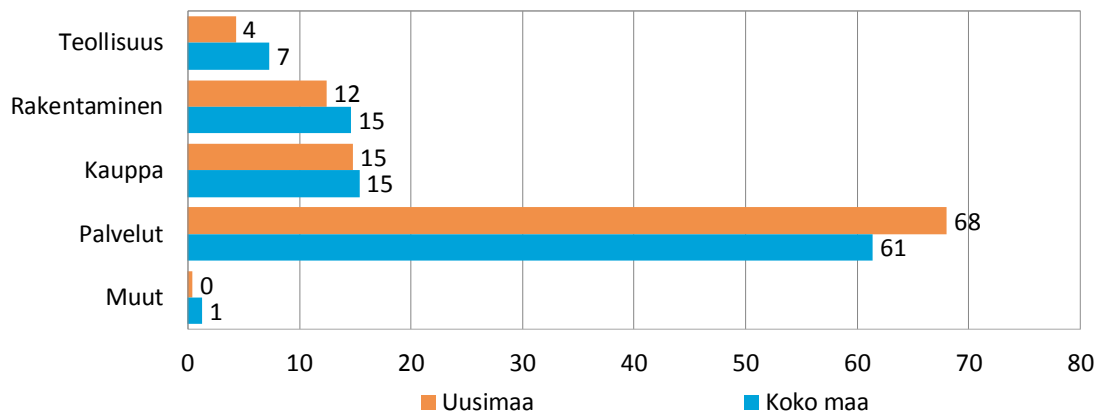
Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		n=	%
Alue	Pääkaupunkiseutu	233	100
Päätoimiala	Teollisuus	11	5
	Rakentaminen	23	10
	Kauppa	30	13
	Palvelut	169	73
Liikevaihto vuonna 2016	alle 0,2 miljoonaa euroa	123	53
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	36	16
	0,5-0,99 miljoonaa euroa	22	9
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	16	7
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	7	3
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	12	5
	5 miljoonaa euroa tai yli	16	7
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	35	15
	Kasvuhakuiset	92	40
	Asemansa säilyttäjät	50	22
	Ei kasvutavoitteita	43	19
	Toimintansa lopettavat	11	5
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	68	31
	Ei	152	69
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	29	12
	1990-1999	43	18
	2000-2009	69	30
	2010-	92	39

2. Yritysten osuudet toimialoilla

Suomessa oli 284 225 yritystä [1] vuonna 2015. Näistä yrityksistä noin 97 464 toimi Uudenmaan alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli 61 %, kaupan 15 %, rakentamisen 15 % ja teollisuudenalan yrityksiä 7 %. Uudenmaan alueella oli palveluun kuuluvia yrityksiä koko maata suhteellisesti enemmän, 68 %. Teollisuuden ja rakentamisen alan yrityksiä oli hieman vähemmän ja kaupan alan yrityksiä alueella oli saman verran kuin koko maassa.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %

Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

3. Yritykset ja työllisyys

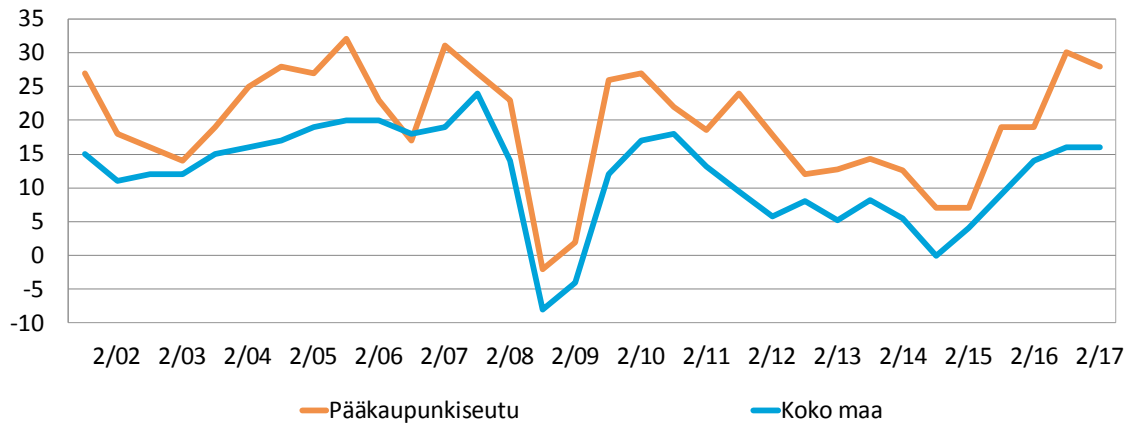
Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen [2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 573 000 henkeä kesäkuussa 2017. Lukema on 15 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Palkansaaajia oli aavistuksen enemmän ja yrittäjiä oli jonkin verran vähemmän kuin aiemmin. Koko maan työttömyysaste oli 8,9 % [2] kesäkuussa 2017, kun se edellisvuoden kesäkuussa oli 9,3 %. Uudenmaan alueella työskenteli vuoden 2017 toisella neljänneksellä yhteensä 817 000 henkilöä [3] työttömyysasteen ollessa 8,4 % [4]. Työttömyysaste on laskenut alueella 0,2 prosenttiyksikköä vuoden 2016 vastaavaan ajankohtaan verrattuna [4].

Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Pääkaupunkiseutu	35	58	7	28
Koko maa	24	69	8	16

Syksyn 2017 pk-yritysbarometrin vastaajista joka neljäs (24 %) arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja alle joka kymmenes (8 %) arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Samoin kuin keväällä 2017, saldoluvi muodostuu myös nyt +16. Pääkaupunkiseudun alueella saldoluku on 12 prosenttiyksikköä suurempi, +28. Koko maassa odotukset henkilökunnan määrän osalta ovat saldoluvi perusteella vastaavat ja alueella hieman heikommat kuin keväällä 2017 (+30).

Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2017, kesäkuu, 3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2017, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain, 4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2017, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain

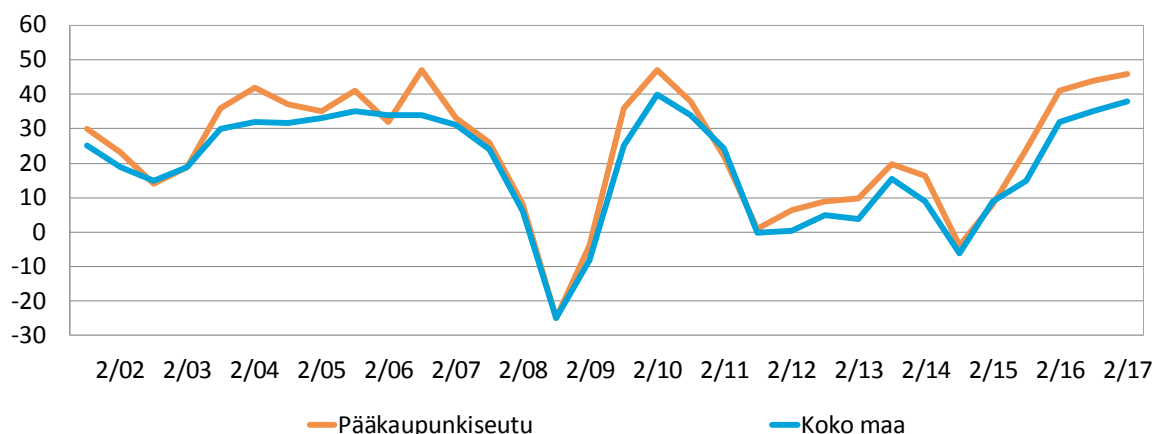
4. Pk-yritysten suhdannenäkymät

Pk-yritysten lähiajan suhdannenäkymiä kuvaavan saldoluvin (+38) kehitys on jatkunut hienokseltaan positiivisena keväästä 2017 (+35). Vajaa puolet (44 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 47 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 9 % huononevan. Pääkaupunkiseudun alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on noussut keväästä 2017 kaksi prosenttiyksikköä, ollen nyt +46. Ennallaan suhdanteiden arvioi pysyvän alueella lähes vastaava määrä kuin viime keväänä eli 37 % alueen pk-yrityksistä.

Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
Pääkaupunkiseutu	55	37	8	46
Koko maa	47	44	9	38

Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku (%)

Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

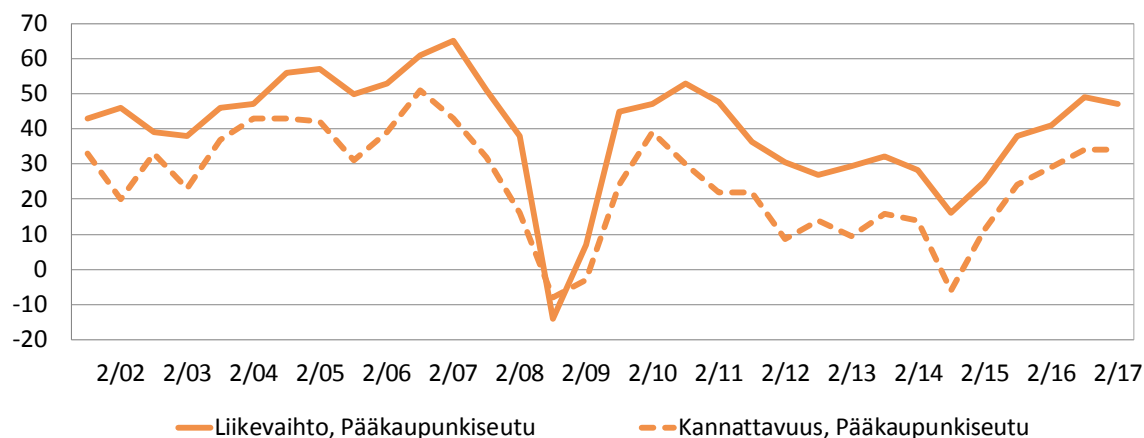
	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Pääkaupunkiseutu	58	31	11	47
Koko maa	52	35	13	40
Investointien arvo				
Pääkaupunkiseutu	28	55	18	10
Koko maa	23	58	19	4
Panostukset kansainvälistymiseen				
Pääkaupunkiseutu	20	65	16	4
Koko maa	15	69	17	-2
Viennin arvo				
Pääkaupunkiseutu	20	67	13	6
Koko maa	15	69	16	-1
Tuonnin arvo				
Pääkaupunkiseutu	16	72	13	3
Koko maa	11	74	15	-4
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Pääkaupunkiseutu	44	51	5	39
Koko maa	40	53	7	33
Materiaalien hinnat				
Pääkaupunkiseutu	40	56	4	37
Koko maa	44	52	4	40
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Pääkaupunkiseutu	34	61	5	29
Koko maa	41	54	5	37
Kannattavuus				
Pääkaupunkiseutu	47	41	13	34
Koko maa	39	46	14	25
Vakavaraisuus				
Pääkaupunkiseutu	46	50	5	41
Koko maa	38	53	9	29
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
Pääkaupunkiseutu	35	62	4	31
Koko maa	30	62	8	22
Tilausten määrä				
Pääkaupunkiseutu	56	35	9	47
Koko maa	48	40	11	37
Kapasiteetin käyttöaste				
Pääkaupunkiseutu	37	63	-	37
Koko maa	47	46	7	40

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa kapasiteetin käyttöasteen nousuun teollisuusyrityksissä (saldoluku +40 %), liikevaihdon kasvuun (+40) sekä materiaalien hintojen nousuun (+40) uskotaan koko maassa saldoluvun perusteella yleisimmin. Myös palkkakustannusten ja lopputuotteiden tai palvelujen hintojen nousuun uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Odotukset investointien arvon kehityksestä ovat koko maassa lähes vastaavan tasoiset kuin keväällä 2017 saldoluvun ollessa nyt +4 (keväällä +3).

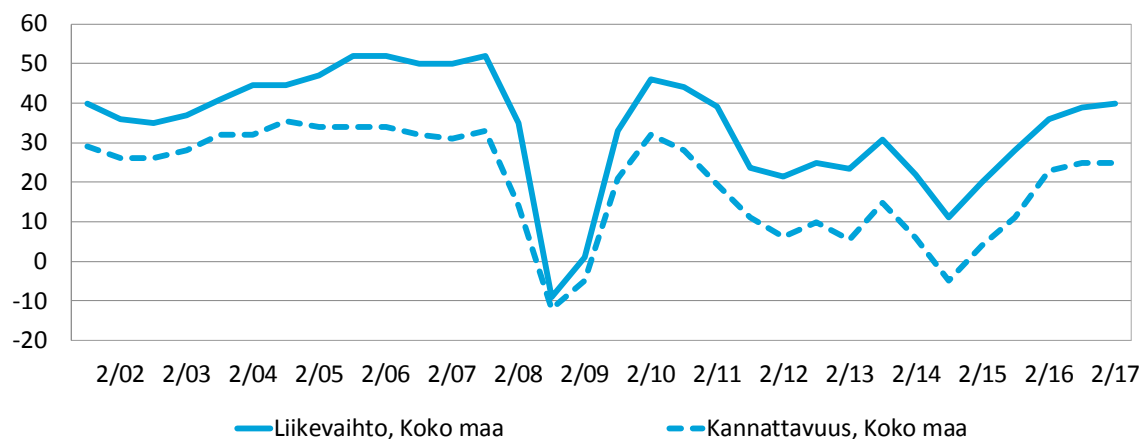
Pääkaupunkiseudun alueella uskotaan vahvimmin liikevaihdon kasvuun (saldoluku +47) sekä tilausten määrä kasvuun (+47). Seuraavaksi vahvimmat odotukset alueella kohdistuvat vakavaraisuuden kasvuun (+41) ja palkkakustannusten nousuun (+39). Alueella odotukset investointien arvon kehityksestä ovat saldoluvun (+10) perusteella edelleen selvästi positiiviset, mutta saldoluku jää kuitenkin kevään lukemasta (+15).

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa. Alueella odotukset liikevaihdon kehityksestä jäävät hieman keväästä, kannattavuuden osalta näkymät ovat vastaavat kuin keväällä. Koko maan pk-yritysten odotukset liikevaihdon ja kannattavuuden kehityksestä ovat täysin vastaavat kuin keväällä.

Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

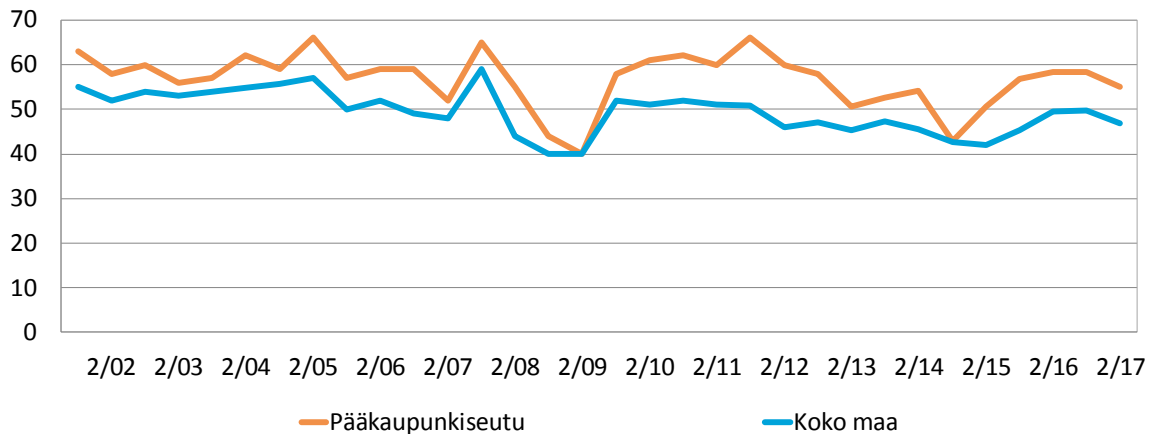
Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (37 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 3 % koko maan pk-yrityksistä. Pääkaupunkiseudun alueella on myös eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (39 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 3 % vastaajista mikä on saman verran kuin keväällä 2017. Voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on alueella kaksi prosenttiyksikköä vähemmän kuin keväällä.

Taulukko 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintansa lopettavat
Pääkaupunkiseutu	16	39	24	18	3
Koko maa	10	37	31	19	3

Kuva 6. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Koko maassa ja alueella on voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä yhteensä hieman vähemmän kuin keväällä 2017.

Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Pääkaupunkiseudun alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia. Investointien ja henkilöstön koulutuksen osuudet ovat koko maassa ja alueella vastaavat kuin keväällä 2017.

Taulukko 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */

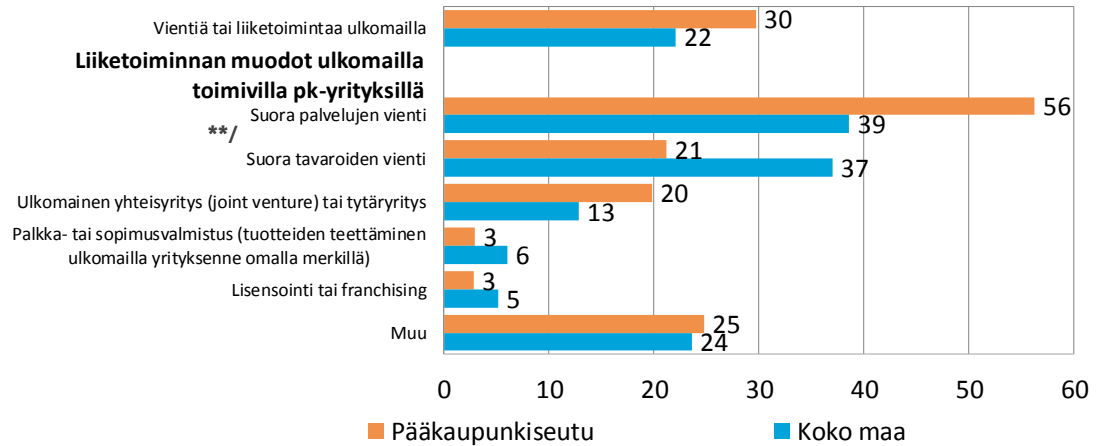
	Pääkaupunkiseutu	Koko maa
Investoinnit	73	73
Uuden henkilöstön palkkaaminen	43	41
Henkilöstön koulutus	59	52
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	46	36
Laajentuminen uusille markkinoille	29	23
Uusien teknologioiden käyttöönotto	29	24
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	30	22
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	19	17

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja

6. Pk-yritysten kansainvälistyminen

Joka viidennellä koko maan ja lähes joka kolmannella Pääkaupunkiseudun alueen pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suoraa palvelujen ja tavaroiden vientiä on näistä noin kahdella viidestä. Alueella suoraa palvelujen vientiä on lähes kolmella viidestä ja tavaroiden vientiä viidesosalla.

Kuva 7. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä, */

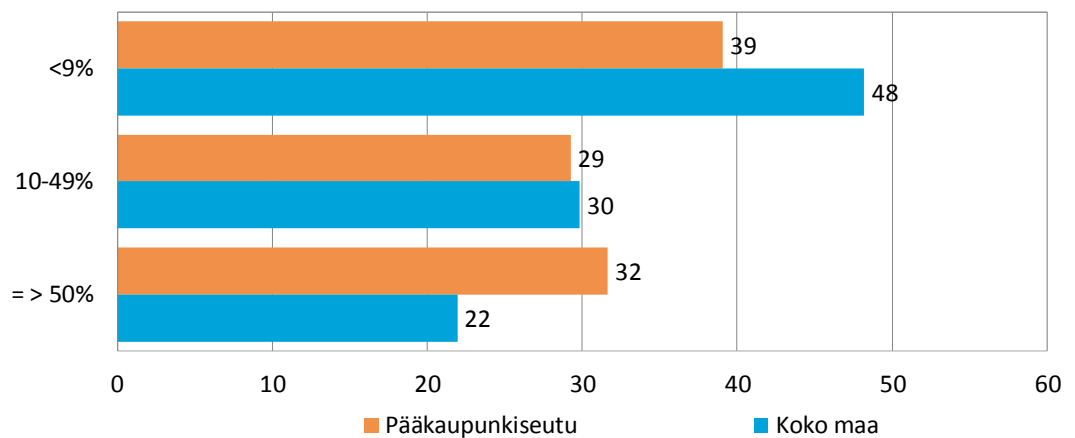

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja

**/ Kysytty aiemmin muodossa: Suora vienti

Noin puolella koko maan ja kahdella viidestä alueen suoraa vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %.

Kuva 8. Viennin osuus suoraa vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2016, % yrityksistä

Koko maan pk-yrityksistä 15 %:lla ja Pääkaupunkiseudun alueella vajaalla kolmasosalla on suoraa tuontitoimintaa.

Taulukko 7. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Pääkaupunkiseutu	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	29	15

7. Pk-yritysten kehittämisen tarpeet ja esteet

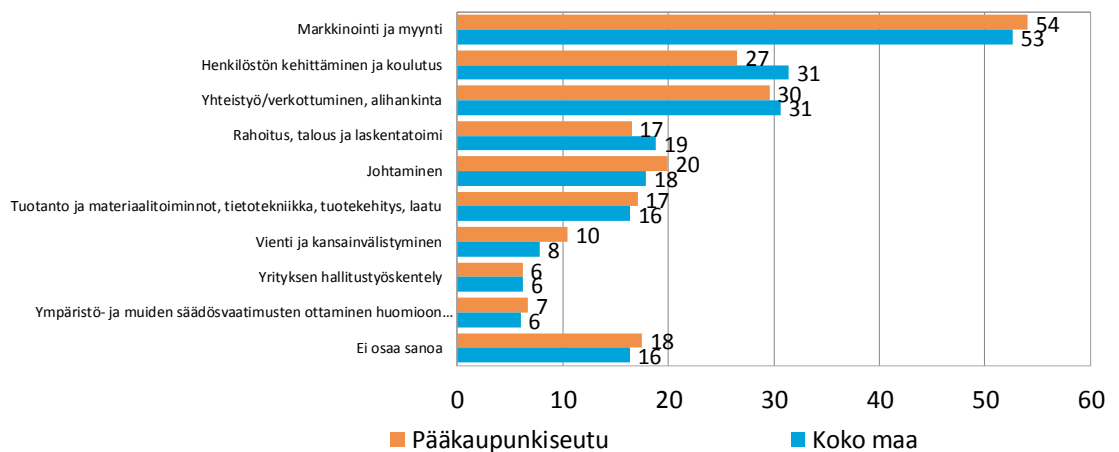
Koko maan tasolla pk-yritykset näkevät selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä (53 % mainitsee). Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on yhteistyössä/verkottumisessa ja alihankinnassa sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa (31 %). Pääkaupunkiseudun alueella eniten kehittämistarvetta nähdään myös olevan markkinoinnissa ja myynnissä (54 %) ja toiseksi eniten yhteistyössä/verkottumisessa ja alihankinnassa (30 %), kolmantena on henkilöstön kehittäminen ja koulutus (27 %).

Taulukko 8. Pk-yritysten kehittämistarpeet tällä hetkellä, %

	Pääkaupunkiseutu	Koko maa
Johtaminen	20	18
Yrityksen hallitustyöskentely	6	6
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	27	31
Markkinointi ja myynti	54	53
Vienti ja kansainvälistyminen	10	8
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	17	19
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	17	16
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	30	31
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	7	6
Ei osaa sanoa	18	16

Kehittämistarpeet ovat koko maassa ja alueella hyvin samankaltaiset.

Kuva 9. Pk-yritysten kehittämistarpeet, %

Koko maassa ja Pääkaupunkiseudulla pk-yritysten pahimpana kehittämisen esteenä nähdään yleinen kilpailutilanne. Kustannustaso koetaan koko maassa lähes yhtä merkittävänä kehittämisen esteenä. Verrattuna kevään 2017 tilanteeseen koetaan yleinen suhdanne/taloustilanne nyt melko selvästi pienempänä kehittämisen esteenä sekä koko maassa että alueella.

Taulukko 9. Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %

	Pääkaupunkiseutu	Koko maa
Yritystoiminnan sääntely	13	13
Kustannustaso	13	17
Kilpailutilanne	20	18
Rahoitus	11	9
Työvoiman saatavuus */	13	12
Resurssitekijät (pl. työvoiman saatavuus) */	7	6
Yleinen suhdannetilanne/taloustilanne	9	11
Ei osaa sanoa	15	15

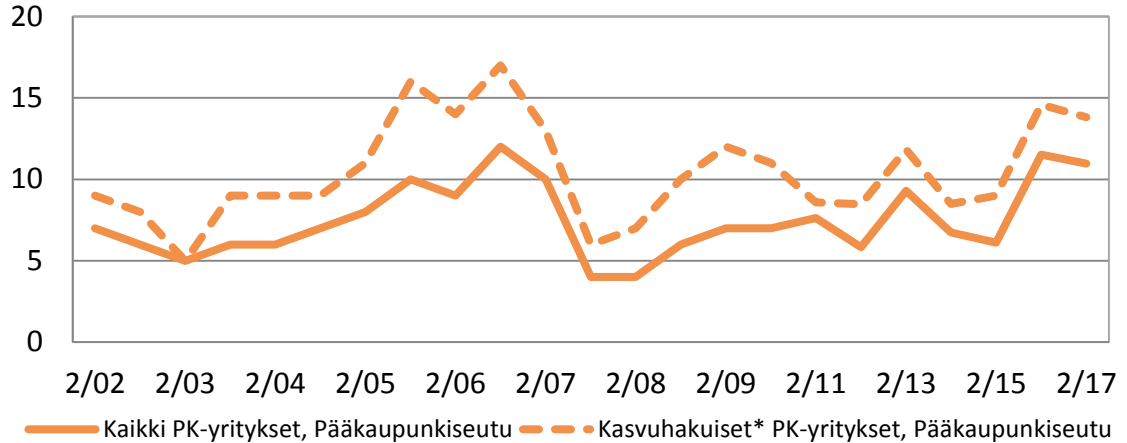
*/Kysytty kevääseen 2017 asti muodossa: Resurssitekijät

Yritystoiminnan sääntelyn osatekijöistä byrokratia koetaan selvästi merkittävimpänä esteenä kehittämiselle.

Taulukko 10. Pk-yritysten sääntelystä aiheutuvat merkittävimmät kehittämisen esteet, %

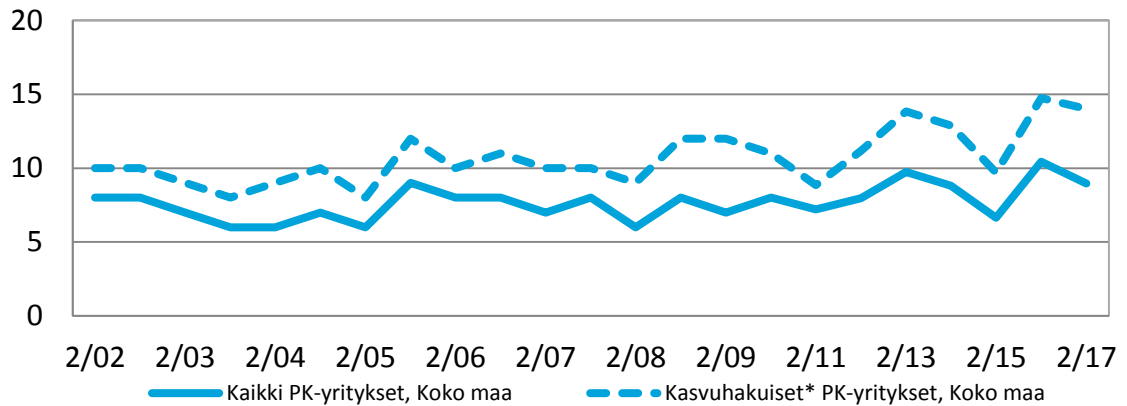
	Pääkaupunkiseutu	Koko maa
Byrokratia	50	48
Työlainsäädäntö	14	13
Työehtosopimukset	24	25
Muu sääntely	11	14

Kuva 10. Alueen pk-yritykset, joiden pahin kehittämisen este on rahoitus, %

*) Voimakkaasti kasvuhakuiset ja yritykset, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

Kuva 11. Koko maan pk-yritykset, joiden pahin kehittämisen este on rahoitus, %

*) Voimakkaasti kasvuhakuiset ja yritykset, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

8. Pk-yritysten rahoitus

Koko maan pk-yrityksistä noin joka seitsemännellä ja Pääkaupunkiseudun alueella joka kymmenennellä on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Alueella maksuvaikeuksia kokeneita on nyt 3 prosenttiyksikköä vähemmän kuin keväällä 2017.

Taulukko 10. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana?, %

	Ei	Kyllä
Pääkaupunkiseutu	90	10
Koko maa	85	15

Pk-yritysten pääpankkina on koko maassa joko Osuuspankki (42 %) tai Nordea (32 %). Pääkaupunkiseudulla pk-yritysten pääpankkina on useimmiten Nordea (42 %).

Taulukko 11. Yrityksen pääpankki, %

	Pääkaupunkiseutu	Koko maa
Nordea	42	32
Osuuspankki	24	42
Paikallisosuuspankki	2	4
Danske Bank	15	7
Säästöpankki	5	7
Handelsbanken	5	2
Muu	7	5

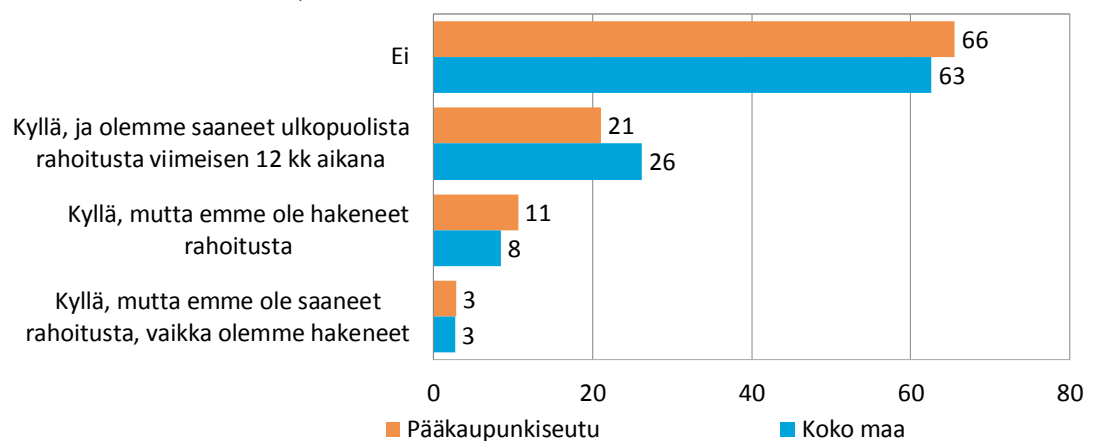
Koko maan pk-yrityksistä 42 %:lla on lainaa rahoituslaitoksilta. Alueella lainaa rahoituslaitoksilta ottaneiden osuus on pienempi, 31 % alueen pk-yrityksistä.

Taulukko 12. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta?, %

	Ei	Kyllä
Pääkaupunkiseutu	69	31
Koko maa	58	42

Pk-yritysbarometriin vastanneista koko maan ja Pääkaupunkiseudun alueen yrityksistä noin kahdella kolmesta ei ole ollut tarvetta hankkia rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Koko maassa joka neljännellä ja alueen pk-yrityksistä joka viidennellä on ollut tarvetta hakea ja nämä ovat myös saaneet rahoitusta lähimmän vuoden aikana. Koko maassa alle joka kymmenes ja alueella 11 % vastaajista sanoo tarvetta olleen, mutta ei ole hakenut rahoitusta. Kolme prosenttia koko maan ja alueen vastaajista sanoo olleen tarvetta rahoitukselle ja on myös hakenut rahoitusta, mutta ei ole sitä saanut.

Kuva 12. Onko yrityksellänne ollut viimeisten 12 kk:n aikana tarve hankkia rahoitusta?, %

Rahoitusta on otettu pääosin pankista ja toiseksi useimmin rahoitusyhtiöstä. Kolmantena on Finnvera.

Taulukko 13. Mistä olette ottaneet rahoitusta?, %, */

	Pääkaupunkiseutu	Koko maa
Pankista	65	69
Rahoitusyhtiöstä	28	27
Vakuutusyhtiöstä/eläkevakuutusyhtiöstä	2	1
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	3	2
Bisnesenkeliltä (eli yksityiseltä henkilösijoittajalta)	7	5
Finnverasta	14	16
Teakesistä	7	5
ELY-keskuksista	3	4
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta	-	-
Velkakirjamarkkinoilta	-	0
Listautumismarkkinoilta (ml. pörssi ja vaihtoehtoiset markkinapaikat)	-	0
Joukkorahoituksen kautta	1	0
Muualta	12	8

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja

Valtaosa eli neljä viidestä koko maan ja alueen pk-yrityksestä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Taulukko 14. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Pääkaupunkiseutu	78	22
Koko maa	78	22

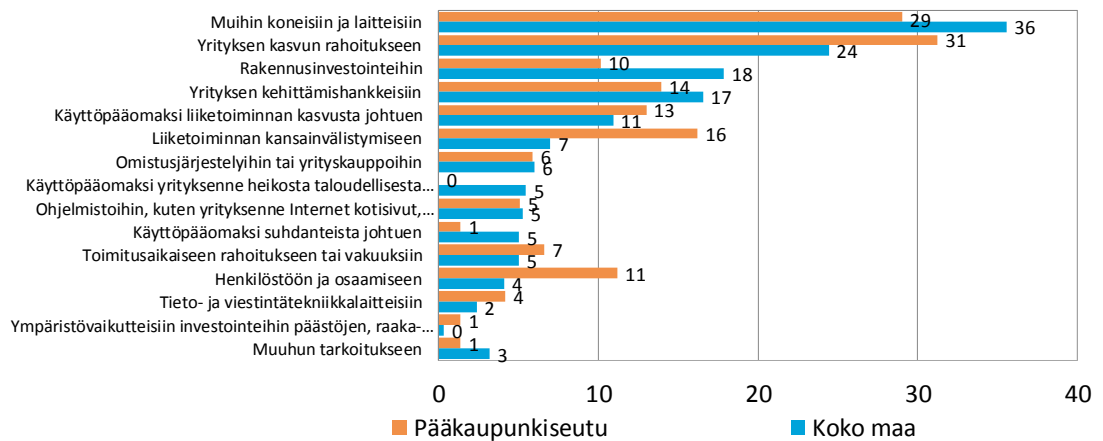
Pk-yritykset aikovat hakea ulkopuolista rahoitusta yleisimmin pankista ja rahoitusyhtiöstä. Alueella yksityiseltä henkilösijoittajalta aiotaan hakea rahoitusta useammin kuin koko maassa.

Taulukko 15. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta?, %

	Pääkaupunkiseutu	Koko maa
Pankista	52	68
Rahoitusyhtiöstä	25	24
Vakuutusyhtiöstä/eläkevakuutusyhtiöstä	1	3
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	16	8
Bisnesenkeliltä (eli yksityiseltä henkilösijoittajalta)	27	12
Finnverasta	12	18
Tekesistä	17	13
ELY-keskuksista	8	10
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta	1	1
Velkakirjamarkkinoilta	-	1
Listautumismarkkinoilta (ml. pörssi ja vaihtoehtoiset markkinapaikat)	-	0
Joukkorahoituksen kautta	8	4
Muualta	20	8

Koko maassa ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää yleisimmin muihin koneisiin ja laitteisiin sekä yrityksen kasvun rahoitukseen. Pääkaupunkiseudun alueella rahoituksen käyttötarkoituksena ykkösenä on yrityksen kasvun rahoitus ja lähes yhtä suurella osuudella muut koneet ja laitteet. Alueella liiketoiminnan kansainvälistymisen sekä henkilöstö ja osaamisen osuudet ulkoisen rahoituksen aiottuina käyttötarkoituksina ovat koko maata suurempia.

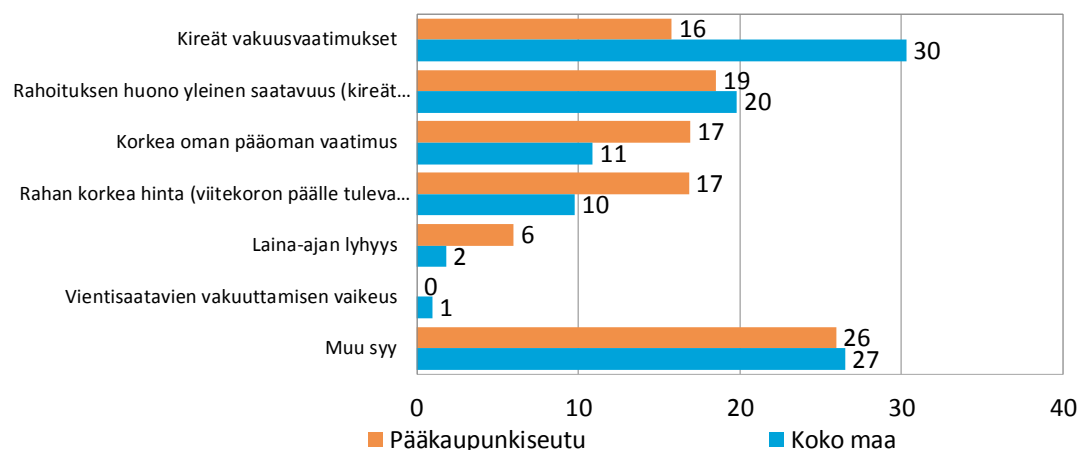
Kuva 13. Ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12kk:n aikana */

*/ Vastajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja

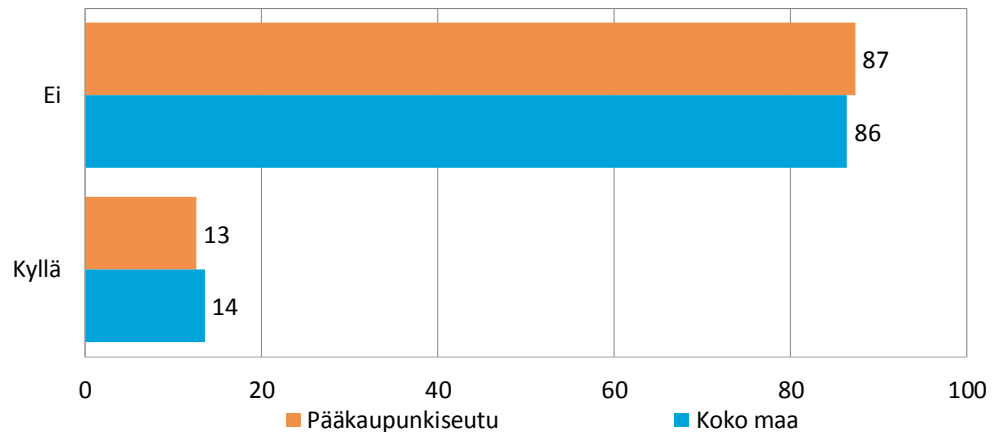
Kireät vakuusvaatimukset koko maassa muu syy alueella ovat tärkeimmät syyt sille, että pk-yrityksissä ei ole haettu tai saatu rahoitusta.

Kuva 14. Tärkeimmät syyt sille, että ei ole hakenut tai saanut rahoitusta?, %

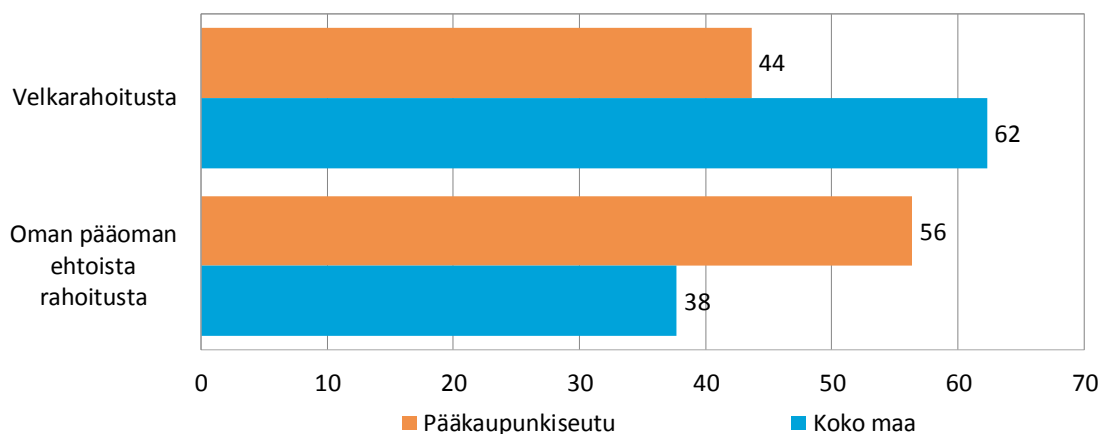
Valtaosalla tutkimukseen osallistuneista pk-yrityksistä koko maassa ja Pääkaupunkiseudun alueella ei ole jäänyt toteuttamatta viimeisen 12 kuukauden aikana tärkeitä investointi-, tutkimus- tai markkinointihankkeita ulkoisen rahoituksen heikon saatavuuden vuoksi.

Kuva 15. Onko jäänyt hankkeita toteuttamatta ulkoisen rahoituksen heikon saatavuuden takia?, %

Niillä koko maan yrityksillä, joilla hanke jäi toteutumatta, rahoitusongelmat koskivat ensisijaisesti velkarahoitusta. Alueella puolestaan oman pääoman ehtoinen rahoitus oli ensisijainen ongelma.

Kuva 16. Toteutumatta jääneen hankkeen rahoitusongelmat koskivat ensisijaisesti?, %

9. Pk-yritysten toimintaympäristö

Vastaajat arvioivat yritysten toimintaympäristöön vaikuttavien tekijöiden kehittymistä sijaintikunnassaan viimeisen kahden vuoden aikana 14 osatekijän suhteen. Koko maan pk-yrittäjät arvioivat kehityksen olleen myönteisintä asuin ympäristön viihtyisyyden tietoliikenneyhteyksien sekä yritysten välisten yhteistyömahdollisuuksien osalta. Pääkaupunkiseudun alueen pk-yritysvastaajat ovat osatekijöistä tyytyväisimpiä tietoliikenneyhteyksien sekä yritysten välisten yhteistyömahdollisuuksien kehitykseen. Hieman muita osatekijöitä heikommalla arvion saa tekijä *Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus*.

Kuva 17-18. Arvio toimintaympäristöä kuvaavien osatekijöiden kehityksestä viimeisen kahden vuoden aikana yrityksen sijaintikunnassa, %

Arviointiasteikko on:

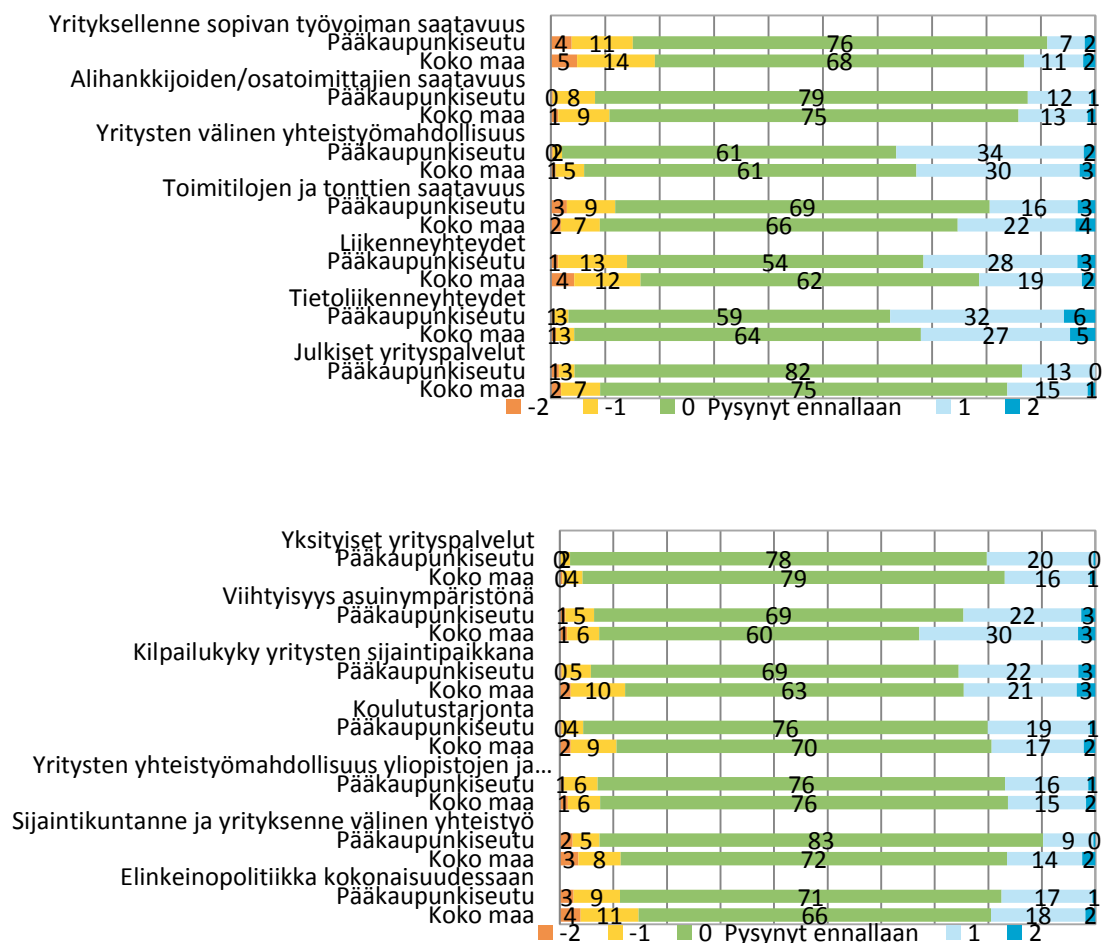
-2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan

-1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan

0 = Pysynyt ennallaan

1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan

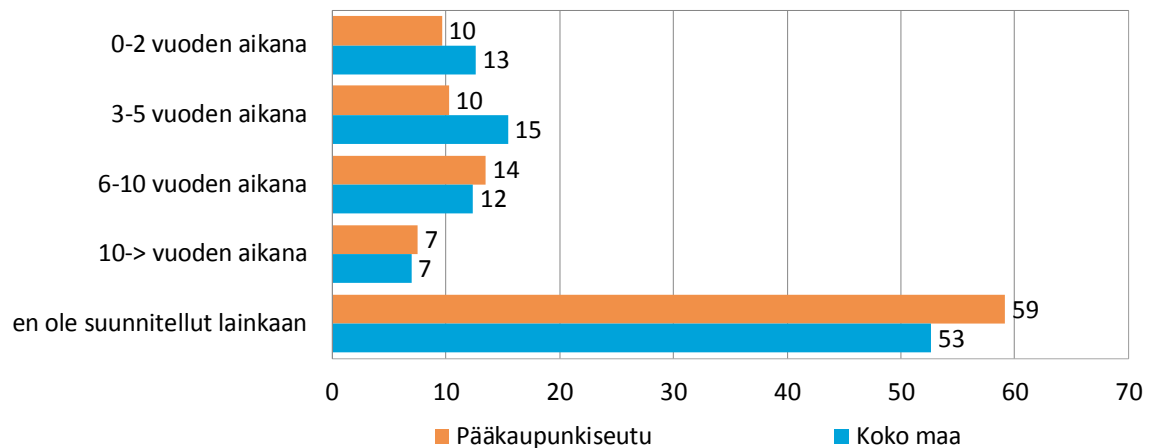
2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

10. Omistajanvaihdos

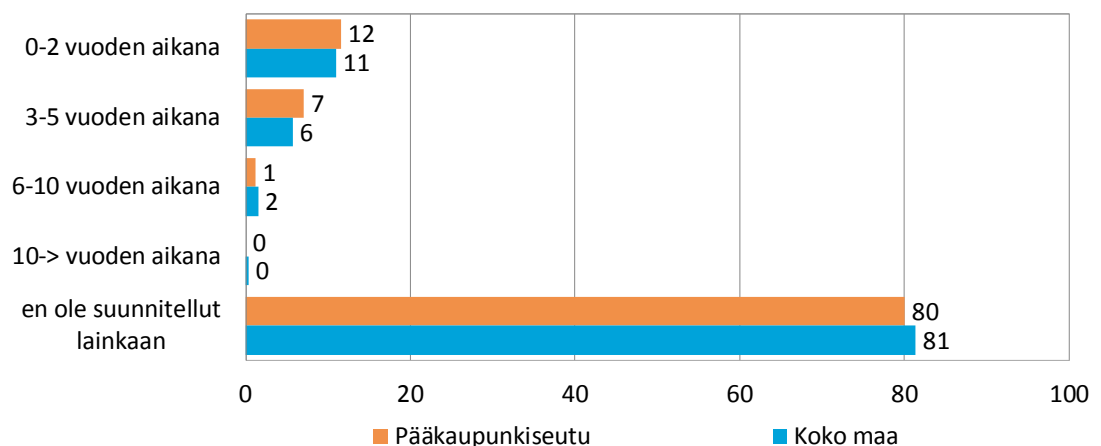
Yli puolet vastanneista koko maan ja kolme viidestä alueen pk-yrityspäätäjistä ei ole suunnitellut omistajanvaihdoksen toteuttamista lainkaan. Omistajanvaihdosta suunnittelevat aikovat toteuttaa vaihdoksen useimmiten seuraavan kolmen-kymmenen vuoden aikana.

Kuva 19. Omistajan vaihdoksen suunnittelu, %

Valtaosa, neljä viidestä syksyn pk-barometrikyselyyn vastanneista ei ole suunnitellut yrityksen tai liiketoiminnan ostamista lainkaan. Mahdollinen yrityksen tai liiketoiminnan osto toteutettaisiin yleisimmin lähitulevaisuudessa, seuraavan kahden vuoden aikana. Koko maassa kolme neljästä ja alueella hieman useampi yrityksen tai liiketoiminnan ostamisesta kiinnostuneesta sanoo tarvitsevansa ostoon ulkopuolista rahoitusta.

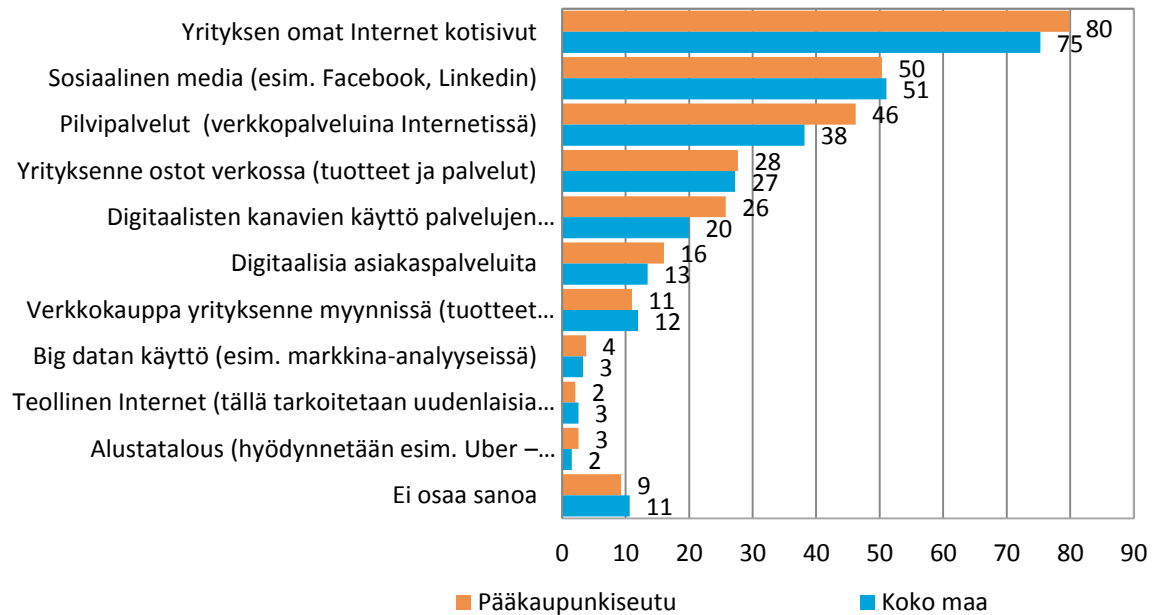
Kuva 20. Yrityksen tai liiketoiminnan ostamisen suunnittelu, %

11. Digitaalisuus liiketoiminnassa

Kolmella neljästä koko maan ja neljällä viidestä Pääkaupunkiseudun alueen pk-yrityksestä on omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja.

Kuva 21. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %, */

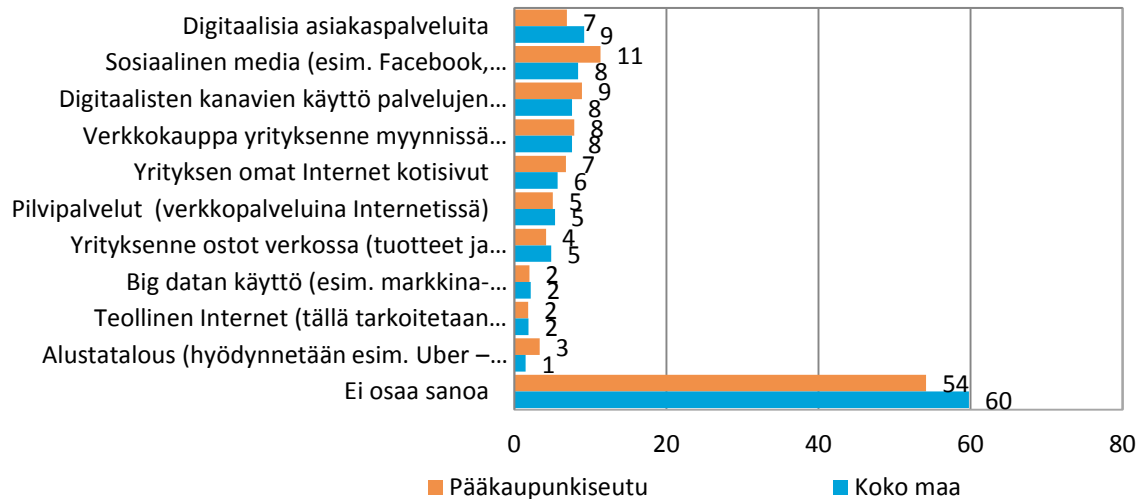

*/ Vastajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja

Digitaalisten työkalujen/palvelujen eri vaihtoehtoja aiotaan pk-yrityksissä ainakin jossain määrin vuoden sisällä ottaa käyttöön melko laajamittaisesti. Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee koko maassa ja alueella 8 % vastanneista pk-yrityksistä. Melko suuri osa vastaajista ei kuitenkaan ottanut kantaa kysymykseen.

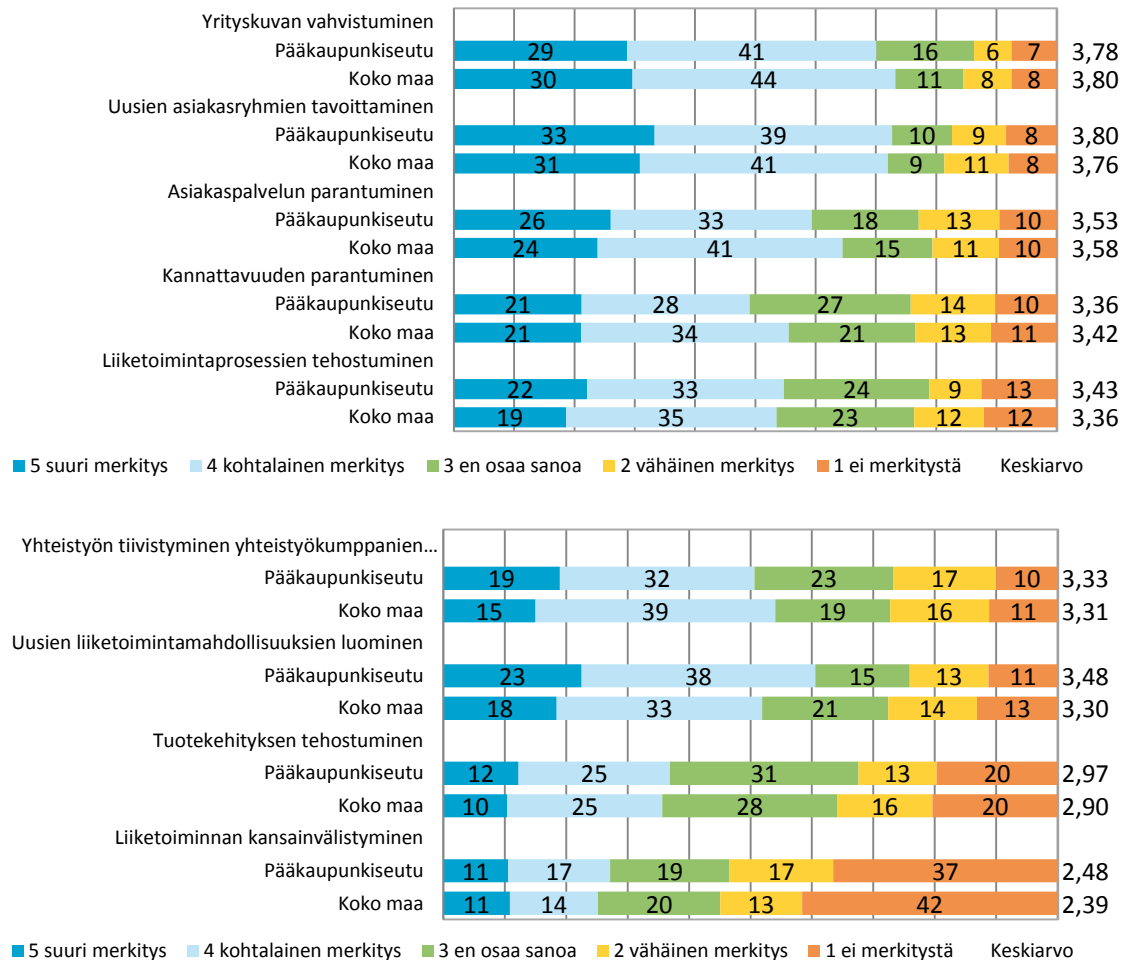
Kuva 22. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana, */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja

Yrityskuvan vahvistuminen, uusien asiakasryhmien tavoittaminen sekä asiakaspalvelun parantuminen arvioidaan merkittävimiksi digitalisoitumisesta syntyviksi mahdollisuuksiksi pk-yritysten keskuudessa.

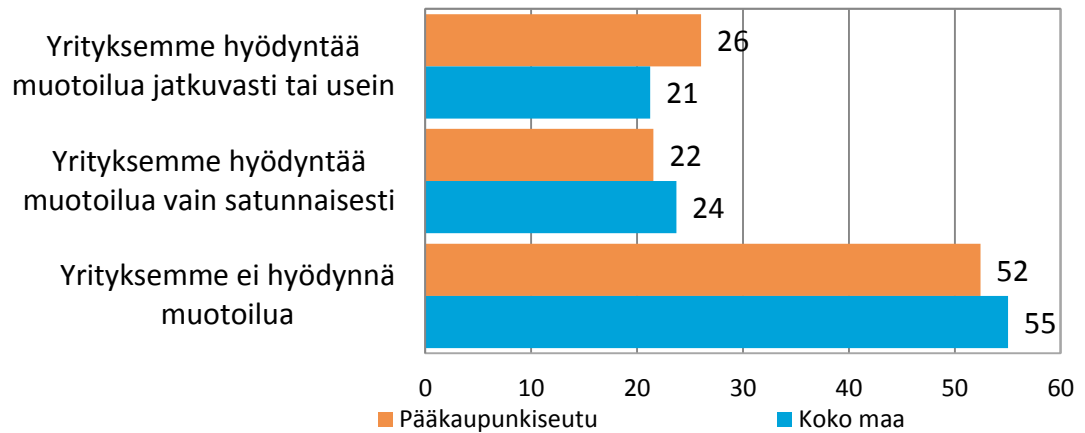
Kuva 23-24. Arvioikaa seuraavia liiketoiminnan digitalisoitumisesta syntyvien mahdollisuuksien merkitystä yrityksellenne, %

12. Muotoilun hyödyntäminen liiketoiminnassa

Noin puolet vastanneista koko maan ja Pääkaupunkiseudun alueen pk-yrityksistä ei hyödynnä muotoilua yrityksen liiketoiminnassa. Muotoilua jatkuvasti tai usein hyödyntää koko maassa noin joka viides ja alueella joka neljäs. Satunnaisesti koko maassa muotoilua sanoo hyödyntävänsä joka neljäs ja alueella joka viides.

Kuva 25. Muotoilun hyödyntäminen yrityksen liiketoiminnassa, %

Suomen Yrittäjien ja aluejärjestöjen yhteystiedot

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
toimisto@yrittajat.fi
puhelin 09 229 221
yrittajat.fi

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT

Valtakatu 51, 53100 Lappeenranta
yrittajat.fi/etelakarjala
puhelin 010 470 1100

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
yrittajat.fi/etelapohjanmaa
puhelin 06 420 5000

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT

Sammonkatu 12, 50130 Mikkeli
yrittajat.fi/etelasavo
puhelin 0500 651 312

HELSINGIN YRITTÄJÄT

Urho Kekkosen katu 2 C, 00100 Helsinki
yrittajat.fi/helsinki
puhelin 050 575 2353

HÄMEEN YRITTÄJÄT

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
yrittajat.fi/hame
puhelin 010 229 0390

KAINUUN YRITTÄJÄT

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
yrittajat.fi/kainuu
puhelin 010 387 7870

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
yrittajat.fi/keskipohjanmaa
puhelin 06 831 5292

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT

Lutakonaukio 7, 40100 Jyväskylä
yrittajat.fi/keskisuomi
puhelin 010 425 9200

KYMEN YRITTÄJÄT

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
yrittajat.fi/kymi
puhelin 044 012 4190

LAPIN YRITTÄJÄT

Hallituskatu 26, 2. krs, 96100 Rovaniemi
yrittajat.fi/lappi
puhelin 0400 898 200

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT

Laukontori, Kehräsaari B, 2. krs, 33200 Tampere
yrittajat.fi/pirkanmaa
puhelin 03 251 6500

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT

Linnunlahdentie 2, 80110 Joensuu
yrittajat.fi/pohjoiskarjala
puhelin 050 367 5194

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Isokatu 4, 90100 Oulu
yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
puhelin 010 322 1980

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT

Vesijärvenkatu 15, 15140 Lahti
yrittajat.fi/paijathame
puhelin 010 322 4300

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT

Tekniikantie 12, 02150 Espoo
yrittajat.fi/paakaupunkiseutu
puhelin 010 422 1400

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Raastuvankatu 12-14 D, 65100 Vaasa
yrittajat.fi/rannikopohjanmaa
puhelin 050 463 2370

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT

Isolinnankatu 24, 28101 Pori
yrittajat.fi/satakunta
puhelin 050 312 9301

SAVON YRITTÄJÄT

Kauppakatu 28 B, 3. krs, 70110 Kuopio
yrittajat.fi/savo
puhelin 017 368 0500

UUDENMAAN YRITTÄJÄT

Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
yrittajat.fi/uusimaa
puhelin 010 231 3050

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT

Brahenkatu 20, 20100 Turku
yrittajat.fi/varsinaissuomi
puhelin 02 275 7100

Finnvera Oyj:n ja toimipisteiden yhteystiedot

PÄÄKONTTORI FINNVERA OYJ

HELSINKI

Porkkalankatu 1, PL 1010, 00101 Helsinki
vaihde 029 460 11
www.finnvera.fi

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

TOIMIPISTEET

HELSINKI

Porkkalankatu 1, PL 1010, 00101 Helsinki

JOENSUU

Länsikatu 15 rak. 3 B, 80110 Joensuu

JYVÄSKYLÄ

Piippukatu 11, 40100 Jyväskylä

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

LAHTI

Askonkatu 2, 7. krs, 15100 Lahti

LAPPEENRANTA

Brahenkatu 2, 53100 Lappeenranta

MIKKELI

Jääkärintie 10 A, 2. krs, 50100 Mikkeli

OULU

Sepänkatu 20, 90100 Oulu

PORI

Itäpuisto 7, 5. krs, 28100 Pori

ROVANIEMI

Rovakatu 28, 96200 Rovaniemi

SEINÄJOKI

Frami D, Tiedekatu 2, 60320 Seinäjoki

TAMPERE

Kalevantie 2, 33100 Tampere

TURKU

Humalistonkatu 1, 20100 Turku

VAASA

Virastotalo, Wolffintie 35, 65200 Vaasa

PIETARIN EDUSTUSTO

FINNVERA PLC

Representative Office in St. Petersburg
Finland House
Bolshaya Konyushennaya St. 8
191186 St. Petersburg, Russia

PL 150, 53501 Lappeenranta
puh. +358 405 088 956

Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten yhteystiedot

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 029 506 0000
tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Wolffintie 35 B, 5. krs, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

